

FINANSTILSYNET

THE FINANCIAL SUPERVISORY
AUTHORITY OF NORWAY

Høringsnotat

Høringsnotat om endringer i årsregnskapsforskriftene for forsikringsselskaper og pensjonsforetak

Tilpasning til endringer i IFRS

17. desember 2012

Innhold

1	Innledning	4
2	Forsikringsselskaper	4
2.1	Pensjonsforpliktelser og andre ytelser til ansatte	4
2.2	Måling av virkelig verdi og opplysninger om virkelig verdi	5
2.3	Opplysninger om overførte finansielle eiendeler	6
2.4	Opplysninger om motregning av finansielle eiendeler og forpliktelser	7
2.5	Oppstilling av endringer i egenkapital	8
3	Pensjonsforetak	9
3.1	Pensjonsforpliktelser og andre ytelser til ansatte	9
3.2	Måling av virkelig verdi og opplysninger om virkelig verdi	10
3.3	Opplysninger om overførte finansielle eiendeler	11
3.4	Opplysninger om motregning av finansielle eiendeler og forpliktelser	12
4	Merknader til forskriftsbestemmelser	14
5	Utkast til forskriftsbestemmelser	16

1 Innledning

Årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper og årsregnskapsforskriften for pensjonsforetak er tidligere tilpasset IFRS.

Årsregnskapsforskriften for forsikringsselskaper ble tilpasset IFRS i 2008 (innregning og måling), 2009 (noteopplysninger) og 2011 (lettelser i notekrav for enkelte typer selskaper), med bakgrunn i Finanstilsynets høringsnotater av 27. september 2007, 26. september 2008 og 6. mai 2010. Årsregnskapsforskriften for pensjonsforetak ble fastsatt 20. desember 2011 med bakgrunn i Finanstilsynets høringsnotat av 18. februar 2011.

Finanstilsynet foreslår i dette høringsnotatet tilpasning av årsregnskapsforskriftene til nylig vedtatte endringer i IFRS. I hovedsak knytter gjennomgangen og forslagene seg til områder der forskriftene direkte viser til eller tar utgangspunkt i bestemmelser i IFRS som nå er endret. I tillegg foreslås det pliktig anvendelse av reglene om innregning og måling av pensjonsforpliktelser og andre ytelser til ansatte i IAS 19 *Ytelser til ansatte*.

2 Forsikringsselskaper

2.1 Pensjonsforpliktelser og andre ytelser til ansatte

2.1.1 Gjeldende rett

Det gjelder i dag to ulike regelsett for innregning og måling av pensjonsforpliktelser for forsikringsselskapers ansatte. Forsikringsselskaper som inngår i IFRS-konsern og forsikringsselskaper med utstedte verdipapirer notert på regulert marked¹ skal anvende reglene i IFRS (IAS 19 *Ytelser til ansatte*). Øvrige forsikringsselskaper² kan velge å benytte den norske regnskapsstandarden (NRS 6) *Pensjonskostnader*.

Den norske standarden er i stor grad samordnet med IAS 19, men en sentral forskjell er valg av diskonteringsrente. Etter NRS 6 skal diskonteringsrenten fastsettes med utgangspunkt i den langsiktige risikofrie renten eller renten på obligasjoner med særlig høy kredittverdighet. Etter IAS 19 skal markedsrente på foretaksobligasjoner av høy kvalitet benyttes som referanserente. Hvis det ikke er noe dypt marked i slike foretaksobligasjoner, skal markedsrenten på statsobligasjoner benyttes.

2.1.2 Endringer i IFRS

Reglene i IAS 19 endres med virkning fra 2013. Det har til nå vært adgang til ikke å balanseføre deler av estimatavvik på pensjonsforpliktelser (omtales som korridor). I praksis har anvendelsen av denne adgangen (istedenfor direkte resultatføring) medført betydelig lavere regnskapsført pensjonsforpliktelse for mange selskaper. Fra 2013 forsvinner denne adgangen/korridoren i IAS 19, hvilket vil lede til høyere regnskapsført pensjonsforpliktelse for de selskaper som tidligere har anvendt korridoren. Det er ikke foretatt tilsvarende innstramming av den norske standarden.

¹ Jf. årsregnskapsforskriften § 1-6

² Jf. årsregnskapsforskriften § 1-6.

2.1.3 Vurdering og forslag

Konsekvensene ved å benytte NRS 6 fremfor IAS 19 er at selskapene i mange tilfeller kan regnskapsføre en betydelig lavere pensjonsforpliktelse. Endringene i IAS 19 vil for mange selskaper øke regnskapsført pensjonsforpliktelse og dermed øke forskjellen fra pensjonsforpliktelser beregnet etter NRS 6 hvor korridoradgangen er benyttet. For å bedre sammenlignbarheten mellom forsikringsselskapene foreslår Finanstilsynet at alle forsikringsselskaper skal beregne ytelser til ansatte, herunder pensjonsforpliktelser, etter IAS 19. Det vises til forslaget til ny § 3-2b i årsregnskapsforskriften. I tillegg til pensjonsforpliktelser omhandler IAS 19 også andre ytelser til ansatte. Regnskapsføring av disse ytelsene antas ikke å være vesentlig forskjellig fra norsk regnskapspraksis. Finanstilsynet antar at en overgang til IAS 19 ikke vil medføre noen ressursmessige utfordringer av betydning.

Det vises til at det er foreslått tilsvarende plikt for unoterte banker og finansieringsforetak, jf. Finanstilsynets høringsnotat av 28. mars 2012 om endringer i regnskapsreglene for banker og finansieringsforetak – tilpasning til IFRS for unoterte banker mv.. Foreslått virkningstidspunkt for disse institusjonene er 2014. Finanstilsynet foreslår tilsvarende virkningstidspunkt for forsikringsselskaper.

2.2 Måling av virkelig verdi og opplysninger om virkelig verdi

2.2.1 Gjeldende rett

I IFRS finnes det flere standarder som regulerer innregning og måling av eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi. Reguleringen i den enkelte standard omfatter både adgangen/plikten til å benytte virkelig verdi som regnskapsprinsipp og hvordan virkelig verdi skal beregnes. Enkelte av disse standardene gjelder for alle forsikringsselskaper:.

- Finansielle instrumenter skal måles i samsvar med IAS 39 *Finansielle instrumenter – innregning og måling*, jf. årsregnskapsforskriften §§ 3-2 og 3-12.
- Investerings eiendom skal måles i samsvar med IAS 40 *Investerings eiendom*, jf. forskriften §§ 3-5 og 3-13.
- Eierbenyttet eiendom skal måles i samsvar med IAS 16 *Eiendom, anlegg og utstyr*, jf. forskriften §§ 3-6 og 3-14.

Krav til noteopplysninger om hvordan virkelig verdi er beregnet, fremgår av flere standarder i IFRS. Kravene i den enkelte standard er ikke helt sammenfallende. Årsregnskapsforskriften § 5-6 krever at det gis noteopplysninger i henhold til to av disse standardene - IFRS 7 *Finansielle instrumenter – opplysninger* og IAS 40. Gjennom henvisning til forskrift om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarter³, gjelder det også krav til opplysninger om virkelig verdi for eierbenyttet eiendom i samsvar med IAS 16.

2.2.2 Endringer i IFRS

IASB vedtok i mai 2011 IFRS 13 *Fair Value Measurement* som regulerer måling til virkelig verdi og noteopplysninger om virkelig verdi. Standarden trer i kraft 1. januar 2013.

Formålet med standarden er å samle reguleringen av måling av virkelig verdi og tilhørende noteopplysninger. IFRS 13 regulerer ikke om en eiendel eller forpliktelse skal/kan måles til

³ FOR 2008-01-21-57

virkelig verdi, dette vil fortsatt følge av de enkelte standardene (IAS 39, IAS 40 mv.). Kravene til måling og noteopplysninger gjelder, med enkelte unntak, alle transaksjoner og balanseposter som måles til virkelig verdi.

2.2.3 Vurdering og forslag

IFRS 13 er foreløpig ikke godkjent for bruk innen EU/EØS-området, men det er forventet at slik godkjenning vil foreligge i fjerde kvartal 2012 med virkning fra 1. januar 2013, jf. *The EU endorsement status report* (datert 9. november 2012) publisert av EFRAG.

Fra 1. januar 2013 (forutsatt EU-godkjenning) vil ikke regler om beregning av virkelig verdi lenger følge av IAS 39, IAS 40 mv., men av IFRS 13. Finanstilsynet foreslår at bestemmelser om dette tas inn i ny § 3-2a i årsregnskapsforskriften.

Gjeldende opplysningskrav om virkelig verdi i årsregnskapsforskriften er basert på krav i IFRS 7, IAS 40 mv.. Standardene inneholder noe ulike opplysningskrav. Ved tilpasning til IFRS 13 anser Finanstilsynet at det bør gjelde samme krav til opplysninger om virkelig verdi for finansielle instrumenter, investeringseiendom, eierbenyttet eiendom mv..

For forsikringsselskaper som inngår i IFRS-konsern og forsikringsselskaper med utstedte verdipapirer notert på regulert marked, foreslår Finanstilsynet at samtlige opplysningskrav i IFRS 13 skal gjelde, jf. utkast til § 5-6 annet ledd ny bokstav c.

For øvrige forsikringsselskaper foreslår Finanstilsynet krav til opplysninger i samsvar med den generelle bestemmelsen i IFRS 13 nr. 91 a om at det skal gis opplysninger som hjelper brukerne til å vurdere verdsettelsesteknikker og forutsetninger som er benyttet, nr. 93 b om innplassering i verddivurderingshierarkiets tre nivåer, nr. 93 d første punktum om beskrivelse av benyttede verdsettelsesteknikker og forutsetninger og nr. 93 d annet punktum om endring av verdsettelsesteknikker og årsak til endringen. Det vises til utkast til § 5-6 tredje ledd ny bokstav c og fjerde ledd ny bokstav c. I sum vil dette innebære en viss utvidelse av krav til opplysninger sammenlignet med gjeldende krav i årsregnskapsforskriften.

Finanstilsynet foreslår at forskriftsendringene gjøres gjeldende med virkning fra 2013. Foreslått virkningstidspunkt forutsetter at EU-godkjennelse av IFRS 13 foreligger på dette tidspunktet.

2.3 Opplysninger om overførte finansielle eiendeler

2.3.1 Gjeldende rett

Kravene til å gi noteopplysninger i samsvar med internasjonale regnskapsstandarter (IFRS) er i årsregnskapsforskriften inndelt i tre nivåer. De mest omfattende kravene gjelder for forsikringsselskaper i IFRS-konsern og forsikringsselskaper med utstedte verdipapirer notert på regulert marked. Disse selskapene skal gi informasjon om finansielle instrumenter i samsvar med kravene i IFRS 7, herunder opplysninger om overførte finansielle eiendeler, jf. årsregnskapsforskriften § 5-6 annet ledd. Endringer i IFRS 7 blir automatisk gjort gjeldende for disse selskapene.

Øvrige forsikringsselskaper skal gi noteopplysninger i samsvar med nærmere spesifiserte deler av IFRS 7, jf. årsregnskapsforskriften § 5-6 tredje og fjerde ledd. Det skal blant annet

gis opplysninger om overførte finansielle eiendeler etter IFRS 7.13. Opplysningsplikten er for små skadeforsikringsselskaper begrenset til IFRS 7.13 bokstav a til c (dvs. at kravet i bestemmelsens bokstav d ikke er pliktig).

2.3.2 Endringer i IFRS

IFRS 7.13 er erstattet med nye bestemmelser i IFRS 7.42A-H. Endringene har virkning for regnskapsår som starter etter 30. juni 2011. Formålet med endringene er at brukerne av finansregnskapet skal få bedre informasjon om transaksjoner som innebærer overføring av eiendeler og mulig effekter av eventuelle risikoer som er beholdt (IFRS 7.42B).

IFRS 7.42D stiller krav til spesifikke opplysninger om overførte finansielle eiendeler som ikke er fullt ut fraregnet. Deler av bestemmelsen (bokstav a, b, e og f) viderefører tidligere krav i IFRS 7.13.

IFRS 7.42E-G stiller krav til spesifikke opplysninger om overførte finansielle eiendeler som er fraregnet fullt ut, men hvor foretaket fortsatt har en interesse i dem (vedvarende engasjement).

Tilleggsinformasjon skal gis dersom dette er nødvendig for å oppfylle formålene som nevnt i IFRS 7.42B. Hva som menes med "overførte finansielle eiendeler" og "vedvarende engasjement" er regulert i henholdsvis nr. 7.42A og C.

2.3.3 Vurdering og forslag

Tidligere krav i IFRS 7 (IFRS 7.13) var gjort gjeldende fullt ut for alle forsikringsselskaper med unntak av for små skadeforsikringsselskaper. Tilsvarende skille i krav til opplysninger foreslås videreført.

De nye utvidede kravene (IFRS 7.42A-H) foreslås gjort gjeldende for alle forsikringsselskaper med unntak av for små skadeforsikringsselskaper. For forsikringsselskaper omfattet av årsregnskapsforskriften § 5-6 annet ledd følger kravene av forskriftsbestemmelsen slik den foreligger. For forsikringsselskaper som er omfattet av § 5-6 tredje ledd er det nødvendig med en forskriftsendring, jf. utkast til § 5-6 tredje ledd bokstav b.

For små skadeforsikringsselskaper foreslås det en videreføring av gjeldende notekrav. Det foreslås at små forsikringsselskaper skal gi opplysninger i samsvar med IFRS 7.42D a, b og e (som svarer til tidligere IFRS 7.13 a, b og c). Det vises til utkast til § 5-6 fjerde ledd bokstav b.

Finanstilsynet foreslår at forskriftsendringene gjøres gjeldende med virkning fra 2013.

2.4 Opplysninger om motregning av finansielle eiendeler og forpliktelser

2.4.1 Gjeldende rett

Forsikringsselskaper i IFRS-konsern og forsikringsselskaper med utstedte verdipapirer notert på regulert marked skal gi opplysninger om finansielle instrumenter i samsvar med kravene i

IFRS 7. Nye krav i IFRS 7.13A-13F om opplysninger knyttet til motregning av finansielle instrumenter blir automatisk gjort gjeldende for disse selskapene.

Øvrige forsikringsselskaper, med unntak av små skadeforsikringsselskaper, skal gi opplysninger om finansielle instrumenter i samsvar med nærmere spesifiserte deler av IFRS 7. Nye krav i IFRS 7.13A-13F om opplysninger knyttet til motregning av finansielle instrumenter, faller inn under henvisningen til IFRS 7.6-19 i årsregnskapsforskriften § 5-6 tredje ledd som gjelder for disse selskapene.

Små skadeforsikringsselskaper skal gi opplysninger om finansielle instrumenter i samsvar med nærmere spesifiserte deler av IFRS 7. Nye krav i IFRS 7.13A-13F vil ikke automatisk gjelde for disse.

2.4.2 Endringer i IFRS

IFRS 7 ble i desember 2011 utvidet med krav til opplysninger knyttet til motregning av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser. Bakgrunnen for kravene er å lette brukernes vurdering av effekten av motregning eller den potensielle effekten av motregningsavtaler. De nye kravene i 13A-13F trer i kraft 1. januar 2013. Bestemmelsene om motregning kommer til anvendelse dersom foretakene foretar motregning i henhold til IAS 32 *Finansielle instrumenter – presentasjon* nr. 32.42 og/eller innehar håndhevbare masternettingavtaler eller lignende avtaler knyttet til innregnede finansielle instrumenter.

Bestemmelsene er foreløpig ikke godkjent for bruk innen EØS-området, men det er forventet at slik godkjenning vil foreligge i fjerde kvartal 2012, jf. *The Endorsement status report* (datert 9. november 2012) publisert av EFRAG.

2.4.3 Vurdering og forslag

Finanstilsynet foreslår at de nye opplysningskravene i IFRS 7 om motregning skal gjelde for samtlige forsikringsselskaper. Det vises i den forbindelse til at tilsvarende plikt er foreslått for unoterte banker og finansieringsforetak, jf. Finanstilsynets høringsnotat av 28. mars 2012 om endringer i regnskapsreglene for banker og finansieringsforetak – tilpasning til IFRS for unoterte banker mv..

Med unntak for små skadeforsikringsselskaper, jf. utkast til § 5-6 fjerde ledd bokstav b, er det ikke nødvendig med forskriftsendring.

Finanstilsynet foreslår at forskriftsendringene gjøres gjeldende med virkning fra 2013.

2.5 Oppstilling av endringer i egenkapital

2.5.1 Gjeldende rett

Forsikringsselskaper skal presentere en egen oppstilling av endringer i egenkapital jf. årsregnskapsforskriften § 4-8. Bestemmelsen ble tatt inn i forskriften i 2008 som en tilpasning til krav i IAS 1 *Presentasjon av finansregnskap*. Kravene tar utgangspunkt i de innholdsmessige kravene i IAS 1 som gjaldt på dette tidspunktet og er ikke tilpasset etterfølgende endringer i standarden.

2.5.2 Endringer i IFRS

IASB vedtok i mai 2010 enkelte endringer i IAS 1 (med virkning fra 1. januar 2011) vedrørende presentasjon av andre inntekter og kostnader i oppstillingen av endringer i egenkapital. Etter IAS 1.106 bokstav d i-ii skal endringer i egenkapital knyttet til totalresultat for perioden presenteres særskilt for resultat og andre inntekter og kostnader. Det skal gis en analyse av andre inntekter og kostnader (per post) for hver bestanddel av egenkapital enten i oppstillingen av endringer i egenkapital eller i noter, jf. IAS 106A.

2.5.3 Vurdering og forslag

Finanstilsynet foreslår at årsregnskapsforskriften § 4-8 tilpasses ovennevnte endringer i IAS 1. Forslaget innebærer at endringer i egenkapitalposter knyttet til totalresultatet for perioden presenteres særskilt for resultatpost 18 "Resultat før andre resultatkomponenter" og resultatpost 19 "Andre resultatkomponenter". Forslaget innebærer videre at "Andre resultatkomponenter" spesifiseres med de enkelte underpostene i selve oppstillingen. Det vises i den forbindelse til at tilsvarende krav til spesifisering allerede er gjort gjeldende for pensjonsforetak, jf. årsregnskapsforskriften for pensjonsforetak § 4-8.

Finanstilsynet foreslår at forskriftsendringene gjøres gjeldende med virkning fra 2013.

3 Pensjonsforetak

3.1 Pensjonsforpliktelser og andre ytelser til ansatte

3.1.1 Gjeldende rett

Pensjonsforetak kan velge mellom å benytte den norske regnskapsstandarden (NRS 6) *Pensjonskostnader* eller den internasjonale regnskapsstandarden IAS 19 *Ytelser til ansatte*⁴.

Den norske standarden er i stor grad samordnet med IAS 19, men en sentral forskjell er valg av diskonteringsrente. Etter NRS 6 skal diskonteringsrenten fastsettes med utgangspunkt i den langsiktige risikofrie renten eller renten på obligasjoner med særlig høy kredittverdighet. Etter IAS 19 skal markedsrente på foretaksobligasjoner av høy kvalitet benyttes som referanserente. Hvis det ikke er noe dypt marked i slike foretaksobligasjoner, skal markedsrenten på statsobligasjoner benyttes.

3.1.2 Endringer i IFRS

Reglene i IAS 19 endres med virkning fra 2013. Det har til nå vært adgang til ikke å balanseføre deler av estimatavvik på pensjonsforpliktelser (omtales som korridor). I praksis har anvendelsen av denne adgangen (istedenfor direkte resultatføring) medført betydelig lavere regnskapsført pensjonsforpliktelse for mange selskaper. Fra 2013 forsvinner denne adgangen/korridoren i IAS 19, hvilket vil lede til høyere regnskapsført pensjonsforpliktelse for de selskaper som tidligere har anvendt korridoren. Det er ikke foretatt tilsvarende innstramming av den norske standarden.

⁴ Dette følger av årsregnskapsforskriften § 3-1

3.1.3 Vurdering og forslag

Konsekvensene ved å benytte NRS 6 fremfor IAS 19 er at foretakene i mange tilfeller kan regnskapsføre en betydelig lavere pensjonsforpliktelse. Endringene i IAS 19 vil for mange selskaper øke regnskapsført pensjonsforpliktelse og dermed øke forskjellen fra pensjonsforpliktelser beregnet etter NRS 6 hvor korridoradgangen er benyttet. For å bedre sammenlignbarheten mellom forsikringsselskaper og pensjonsforetak foreslår Finanstilsynet at pensjonsforetak skal beregne ytelser til ansatte, herunder pensjonsforpliktelser etter IAS 19. Det vises til forslaget til ny § 3-7 i årsregnskapsforskriften. I tillegg til pensjonsforpliktelser omhandler IAS 19 også andre ytelser til ansatte. Regnskapsføring av disse ytelsene antas ikke å være vesentlig forskjellig fra norsk regnskapspraksis. Finanstilsynet antar at en overgang til IAS 19 ikke vil medføre noen ressursmessige utfordringer av betydning.

Det vises til at det er foreslått tilsvarende plikt for unoterte banker og finansieringsforetak, jf. Finanstilsynets høringsnotat av 28. mars 2012 om endringer i regnskapsreglene for banker og finansieringsforetak – tilpasning til IFRS for unoterte banker mv.. Foreslått virkningstidspunkt for disse institusjonene er 2014. Finanstilsynet foreslår tilsvarende virkningstidspunkt for pensjonsforetak.

3.2 Måling av virkelig verdi og opplysninger om virkelig verdi

3.2.1 Gjeldende rett

I IFRS finnes det flere standarder som regulerer innregning og måling av eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi. Reguleringen i den enkelte standard omfatter både adgangen/plikten til å benytte virkelig verdi som regnskapsprinsipp og hvordan virkelig verdi skal beregnes. Enkelte av disse standardene er pliktige for pensjonsforetak:

- Finansielle instrumenter skal måles i samsvar med IAS 39 *Finansielle instrumenter – innregning og måling*, jf. årsregnskapsforskriften § 3-3.
- Investerings eiendom skal måles i samsvar med IAS 40 *Investerings eiendom*, jf. forskriften § 3-4 første ledd.
- Eierbenyttet eiendom skal måles i samsvar med IAS 16 *Eiendom, anlegg og utstyr*, jf. forskriften § 3-4 annet ledd.

Krav til å gi noteopplysninger om hvordan virkelig verdi er beregnet, fremgår av flere standarder i IFRS. Kravene i den enkelte standard er ikke helt sammenfallende.

Årsregnskapsforskriften inneholder krav som tar utgangspunkt i IFRS 7 *Finansielle instrumenter – opplysninger*, IAS 40 og IAS 16, jf. § 5-12 om finansielle instrumenter målt til virkelig verdi, § 5-23 om investerings eiendom og § 5-24 om eierbenyttet eiendom.

3.2.2 Endringer i IFRS

IASB vedtok i mai 2011 IFRS 13 *Fair Value Measurement* som regulerer måling til virkelig verdi og noteopplysninger om virkelig verdi. Standarden trer i kraft 1. januar 2013.

Formålet med standarden er å samle reguleringen av måling av virkelig verdi og tilhørende noteopplysninger. IFRS 13 regulerer ikke om en eiendel eller forpliktelse skal/kan måles til virkelig verdi, dette vil fortsatt følge av de enkelte standardene (IAS 30, IAS 40 mv.).

Kravene til måling og noteopplysninger gjelder, med enkelte unntak, alle typer transaksjoner og balanseposter som måles til virkelig verdi.

3.2.3 Vurdering og forslag

IFRS 13 er foreløpig ikke godkjent for bruk innen EU/EØS-området, men det er forventet at slik godkjenning vil foreligge i fjerde kvartal 2012 med virkning fra 1. januar 2013, jf. *The EU endorsement status report* (datert 9. november 2012) publisert av EFRAG.

Fra 1. januar 2013 (forutsatt EU-godkjenning) vil ikke regler om beregning av virkelig verdi lenger følge av IAS 39, IAS 40 mv, men av IFRS 13. Finanstilsynet foreslår at bestemmelser om dette tas inn i ny § 3-6 i årsregnskapsforskriften.

Gjeldende opplysningskrav om virkelig verdi i årsregnskapsforskriften er utarbeidet med utgangspunkt i bestemmelser i IFRS 7, IAS 40 mv.. Som følge av den endrede reguleringen i IFRS foreslår Finanstilsynet tilpasning til de nye kravene i IFRS 13. I overensstemmelse med standarden foreslår Finanstilsynet at det skal gjelde samme krav til opplysninger for finansielle instrumenter, investeringseiendom og eierbenyttet eiendom. Det foreslås tilpasning til den generelle bestemmelsen i IFRS 13 nr. 91 a om at det skal gis opplysninger som hjelper brukerne til å vurdere verdsettelsesteknikker og forutsetninger som er benyttet, nr. 93 b om innplassering i verdivurderingshierarkiets tre nivåer⁵, nr. 93 d første punktum om beskrivelse av benyttede verdsettelsesteknikker og forutsetninger og nr. 93 d annet punktum om endring av verdsettelsesteknikk og årsak til endringen. Det vises til utkast til § 5-12 nytt tredje ledd, § 5-24 første ledd bokstav b og § 5-25 første ledd bokstav c. I sum vil dette innebære en viss utvidelse av krav til opplysninger sammenlignet med gjeldende krav i forskriften.

Finanstilsynet foreslår at forskriftsendringene gjøres gjeldende med virkning fra 2013. Foreslått virkningstidspunkt forutsetter at EU-godkjennelse av IFRS 13 foreligger på dette tidspunktet.

3.3 Opplysninger om overførte finansielle eiendeler

3.3.1 Gjeldende rett

Krav til opplysninger om overførte finansielle eiendeler (fraregning) følger av årsregnskapsforskriften § 5-15. Bestemmelsen gjelder i tilfeller hvor pensjonsforetaket har overført finansielle eiendeler på en slik måte at eiendelene helt eller delvis ikke kvalifiserer for fraregning. Opplysningskravene tar utgangspunkt i krav i IFRS 7.13 bokstav a til c (kravet i bestemmelsens bokstav d er ikke gjort gjeldende).

3.3.2 Endringer i IFRS

IFRS 7.13 er erstattet med nye bestemmelser i IFRS 7.42A-H. Endringene har virkning for regnskapsår som starter etter 30. juni 2011. Formålet med endringene er at brukerne av finansregnskapet skal få bedre informasjon om transaksjoner som innebærer overføring av eiendeler og mulig effekter av eventuelle risikoer som er beholdt (IFRS 7.42B).

IFRS 7.42D stiller krav til spesifikke opplysninger om overførte finansielle eiendeler som ikke er fullt ut fraregnet. Deler av bestemmelsen (bokstav a, b, e og f) viderefører tidligere krav i IFRS 7.13.

⁵ For finansielle instrumenter gjelder allerede et slikt krav, jf. årsregnskapsforskriften § 5-12 første og annet ledd.

IFRS 7.42E-G stiller krav til spesifikke opplysninger om overførte finansielle eiendeler som er fraregnet fullt ut, men hvor foretaket fortsatt har en interesse i dem (vedvarende engasjement).

Tilleggsinformasjon skal gis dersom dette er nødvendig for å oppfylle formålene som nevnt i IFRS 7.42B. Hva som menes med "overførte finansielle eiendeler" og "vedvarende engasjement" er regulert i henholdsvis 7.42A og C.

3.3.3 Vurdering og forslag

Tidligere krav til opplysninger om overførte eiendeler i IFRS 7.13 a-c er videreført i IFRS 7.42D a, b og e. Finanstilsynet foreslår ingen utvidelse av kravene til opplysninger om overførte finansielle eiendeler for pensjonsforetak.

3.4 Opplysninger om motregning av finansielle eiendeler og forpliktelser

3.4.1 Gjeldende rett

For pensjonsforetak gjelder ikke IAS 32 *Finansielle instrumenter – presentasjon* som inneholder regler om motregning av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser. De nye kravene om motregning i IFRS 7.13A-13F, jf. punkt 3.4.2, knytter seg til motregningsreglene i IAS 32.

Adgangen til å motregne finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser følger av den generelle bestemmelsen om nettoføring i årsregnskapsforskriften § 4-4. Årsregnskapsforskriften inneholder ikke noen eksplisitte krav til opplysninger om motregning av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser.

3.4.2 Endringer i IFRS

IFRS 7 ble i desember 2011 utvidet med krav til opplysninger om motregning av finansielle eiendeler og forpliktelser. Bakgrunnen for kravene er å lette brukernes vurdering av effekten av motregning eller den potensielle effekten av motregningsavtaler. De nye kravene i 13A-13F trer i kraft 1. januar 2013. Bestemmelsene om motregning kommer til anvendelse dersom foretakene foretar motregning i henhold til IAS 32 *Finansielle instrumenter – presentasjon* og/eller innehar håndhevbare masternettingavtaler eller lignende avtaler knyttet til innregnede finansielle instrumenter.

Bestemmelsene er foreløpig ikke godkjent for bruk innen EØS-området, men det er forventet at slik godkjenning vil foreligge i fjerde kvartal 2012, jf. *The Endorsement status report* (datert 9. november 2012) publisert av EFRAG.

3.4.3 Vurdering og forslag

Finanstilsynet foreslår krav til noteopplysninger om motregning i samsvar med de nye kravene i IFRS 7 med enkelte tilpasninger og forenklinger siden IAS 32 ikke gjelder for pensjonsforetak. Det vises til utkast til ny § 5-16 og merknad til bestemmelsen.

Finanstilsynet foreslår at forskriftsendringene gjøres gjeldende med virkning fra 2013.

4 Merknader til forskriftsbestemmelser

I.

Merknader til utkast til endringer i forskrift om årsregnskap m.m. for forsikringsselskaper

Til § 3-2a

Det vises til omtale i punkt 2.2.

Til § 3-2b

Det vises til omtale i punkt 2.1.

Til § 4-8

Det vises til omtale i punkt 2.5. Bokstav c er utarbeidet med utgangspunkt i IAS 1.106 d og 106A. Nåværende bokstav d oppheves i den forbindelse.

Til § 5-6 annet ledd ny bokstav c

Det vises til omtale i punkt 2.2.

Til § 5-6 tredje ledd bokstav b

Det vises til omtale i punkt 2.2, 2.3 og 2.4. Det er innarbeidet henvisninger til de nye bestemmelsene om fraregning i IFRS 7 (nr. 42A-H) og tatt ut henvisning til bestemmelse vedrørende opplysninger om virkelig verdi i IFRS 7 (nr. 27B a) som oppheves med/erstattes av IFRS 13.

Til § 5-6 tredje ledd ny bokstav c

Det vises til omtale i punkt 2.2.

Til § 5-6 tredje ledd bokstav e (nåværende bokstav d)

Det vises til omtale i punkt 2.2. Nåværende henvisning til IAS 40 nr. 75 d er tatt ut som følge av at bestemmelsen oppheves med/erstattes av IFRS 13.

Til § 5-6 fjerde ledd bokstav b

Det vises til omtale i punkt 2.2, 2.3 og 2.4. Det er tatt inn henvisninger til nye bestemmelser om motregning i IFRS 7 (nr. 13A-13F) og bestemmelser om fraregning i IFRS 7 (nr. 42 D a, b, e som erstatning for tidligere nr. 13 a-c). Videre er det tatt ut henvisning til bestemmelse vedrørende opplysninger om virkelig verdi i IFRS 7 (nr. 27B a) som oppheves med/erstattes av IFRS 13.

Til § 5-6 fjerde ledd ny bokstav c

Det vises til omtale i punkt 2.2.

Til § 5-6 fjerde ledd bokstav e (nåværende bokstav d)

Det vises til omtale i punkt 2.2. Nåværende henvisning til IAS 40 nr. 75 d er tatt ut som følge av at bestemmelsen oppheves med/erstattes av IFRS 13.

Til § 5-10 første ledd første punktum

Endring som har sammenheng med at det at opplysningskravene om virkelig verdi i IFRS 13 vil omfatte eierbenyttet eiendom, jf. § 5-6 annet ledd ny bokstav c, tredje ledd ny bokstav c og fjerde ledd ny bokstav c.

Til § 5-11 femte ledd

Endring med bakgrunn i at krav til opplysninger om virkelig verdi vil være regulert i IFRS 13 og ikke IFRS 7.

II.

Merknader til utkast til endringer i forskrift om årsregnskap for pensjonsforetak

Til ny § 3-6

Det vises til omtale i punkt 3.2.

Til ny § 3-7

Det vises til omtale i punkt 3.1.

Til § 5-12 nytt tredje ledd

Bestemmelsen er utarbeidet med utgangspunkt i IFRS 13 nr. 91 a og nr. 93 d første og annet punktum. Det vises til omtale i punkt 3.2.

Til ny § 5-16

Første ledd er utarbeidet med utgangspunkt i IFRS 7.13A og 13B.

Annet ledd svarer til IFRS 7.13E.

Til § 5-24 første ledd bokstav b

Bestemmelsen er utarbeidet med utgangspunkt i IFRS 13 nr. 91 a, nr. 93 b og nr. 93 d første og annet punktum. Første del av bestemmelsen viser til forskriftens § 5-12 annet ledd gjelder for finansielle instrumenter. Henvisningen innebærer at opplysninger om innplassering i verdivurderingshierarkiet også skal gis for investeringseiendommer.

Til § 5-25 første ledd bokstav c

Bestemmelsen er utarbeidet med utgangspunkt i IFRS 13 nr. 91 a, nr. 93 b og nr. 93 d første og annet punktum. Første del av bestemmelsen viser til § 5-12 annet ledd som gjelder for finansielle instrumenter. Henvisningen innebærer at opplysninger om innplassering i verdivurderingshierarkiet også skal gis for eierbenyttet eiendom.

5 Utkast til forskriftsbestemmelser

Utkast til forskrift om endringer i forskrift 16. desember 1998 nr. 1241 om årsregnskap m.m. for forsikringsselskaper og forskrift 20. desember 2011 nr. 1457 om årsregnskap for pensjonsforetak

I.

I forskrift 16. desember 1998 nr. 1241 om årsregnskap m.m. for forsikringsselskaper gjøres følgende endringer

Ny § 3-2a skal lyde:

§ 3-2a. Måling til virkelig verdi

(1) Forsikringsselskaper som måler eiendeler eller forpliktelser til virkelig verdi etter IFRS, skal måle eiendelen/forpliktelsen i samsvar med IFRS 13.

Ny § 3-2b skal lyde:

§ 3-2b. Ytelser til ansatte

(1) Ytelser til ansatte, herunder pensjonsforpliktelser, skal innregnes og måles i samsvar med IAS 19.

§ 4-8 bokstav c skal lyde:

c. for hver bestanddel av egenkapitalen, en avstemming mellom den balanseførte verdien i begynnelsen og slutten av perioden, med separate opplysninger om endringer som følger av

- i. resultat før andre resultatkomponenter (resultatpost 18)
- ii. andre resultatkomponenter (resultatpost 19) spesifisert på de enkelte underposter (resultatpost 19.1-19.8/9)
- iii. transaksjoner med eiere i deres egenskap av eiere, med separat visning av bidrag fra og utdelinger til eiere.

Nåværende bokstav d oppheves.

§ 5-6 annet ledd bokstav c skal lyde:

c. IFRS 13

Nåværende bokstav c til e blir ny bokstav d til f.

§ 5-6 tredje ledd bokstav b skal lyde:

b. IFRS 7 nr. 6-19, nr. 21-26, nr. 29, nr. 30 b, nr. 31-42, *nr. 42A-H* og tilhørende bestemmelser i standardens vedlegg B

§ 5-6 tredje ledd bokstav c skal lyde

c. IFRS 13 nr. 91 a, nr. 93 b og 93 d første og annet punktum

Nåværende bokstav c til e blir ny bokstav d til f.

§ 5-6 tredje ledd bokstav e skal lyde:

e. IAS 40 for livsforsikringsselskaper og IAS 40 nr. 75 a og e, nr. 76, nr. 78 a-b og nr. 79 a-d for skadeforsikringsselskaper

§ 5-6 fjerde ledd bokstav b skal lyde:

b. IFRS 7 nr. 7, nr. 8, *nr. 13A-13F*, nr. 14, nr. 18, nr. 21-24, nr. 30 b og *nr. 42D a, b, e*

§ 5-6 fjerde ledd bokstav c skal lyde:

f. IFRS 13 nr. 91 a, nr. 93 b og nr. 93 d første og annet punktum

Nåværende bokstav c til e blir ny bokstav d til f.

§ 5-6 fjerde ledd bokstav e skal lyde:

e. IAS 40 nr. 75 a og e, nr. 76, nr. 78 a-b og nr. 79 a-d

§ 5-10 første ledd første punktum skal lyde:

(1) Det skal gis opplysninger om eierbenyttet eiendom i henhold til forskrift 21. januar 2008 nr. 57 om forenklet anvendelse av internasjonale regnskapsstandarder § 4-2 nr. 8 *samt IFRS 13 i den utstrekning som følger av denne forskrift § 5-6.*

§ 5-11 femte ledd skal lyde:

(1) Forsikringsselskaper skal for investeringer i datterselskap som innregnes og måles i samsvar med IAS 39, gi opplysninger i henhold til *IFRS 13*.

Ikrafttreden

Endringene, med unntak av § 3-2b, trer i kraft med virkning for regnskapsår påbegynt 1. januar 2013. § 3-2b trer i kraft med virkning for regnskapsår påbegynt 1. januar 2014 eller senere.

II.

I forskrift 20. desember 2011 nr. 1457 om årsregnskap for pensjonsforetak gjøres følgende endringer:

Ny § 3-6 skal lyde:

§ 3-6. Måling til virkelig verdi

(1) Pensjonsforetak som måler eiendeler eller forpliktelser til virkelig verdi etter IFRS, skal måle eiendelen/forpliktelsen i samsvar med IFRS 13.

Ny § 3-7 skal lyde:

§ 3-7. Ytelser til ansatte

(1) Ytelser til ansatte, herunder pensjonsforpliktelser, skal innregnes og måles i samsvar med IAS 19.

§ 5-12 nytt tredje ledd skal lyde:

(1) For finansielle instrumenter målt til virkelig verdi skal det opplyses om hvilke metoder og forutsetninger som er anvendt, gis en beskrivelse av verdsettingsteknikk(er) som er benyttet, og ved endring av verdsettingsteknikk(er) opplyse om dette og årsaken til endringen.

Nåværende tredje ledd blir nytt fjerde ledd.

Ny § 5-16 skal lyde:

§ 5-16. Motregning av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser

(1) Pensjonsforetak som har motregnet innregnede finansielle instrumenter, jf. § 4-4, skal gi opplysninger som setter brukere av årsregnskapet i stand til å evaluere effekten eller potensielle effekter av motregningsavtaler på pensjonsforetakets finansielle stilling. Det skal gis tilsvarende opplysninger for innregnede finansielle instrumenter som er underlagt en håndhevbar masternettingavtale eller en lignende avtale uavhengig av om det er foretatt motregning.

(2) Det skal gis en beskrivelse av rettigheter ved motregningsavtaler knyttet til pensjonsforetakets innregnede finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser.

Nåværende §§ 5-16 til §§ 5-36 blir nye §§ 5-17 til § 5-37

§ 5-24 første ledd bokstav b (nåværende § 5-23) skal lyde:

(b) *det nivå i hierarkiet for virkelig verdi der målingene av virkelig verdi er kategorisert i sin helhet, jf. § 5-12 annet ledd, hvilke metoder og forutsetninger som er anvendt ved måling til virkelig verdi, gis en beskrivelse av verdsettingsteknikk(er) som er benyttet, og ved endring av verdsettingsteknikk(er) opplyse om dette og årsaken til endringen, og,*

§ 5-25 første ledd bokstav c (nåværende § 5-24) skal lyde:

(c) *det nivå i hierarkiet for virkelig verdi der målingene av virkelig verdi er kategorisert i sin helhet, jf. § 5-12 annet ledd, hvilke metoder og forutsetninger som er anvendt ved måling til virkelig verdi, gis en beskrivelse av verdsettingsteknikk(er) som er benyttet, og ved endring av verdsettingsteknikk(er) opplyse om dette og årsaken til endringen, og*

Nåværende bokstav c og d oppheves.

Nåværende bokstav e blir ny bokstav d.

Ikrafttreden

Endringene, med unntak av § 3-7, trer i kraft med virkning for regnskapsår påbegynt 1. januar 2013 eller senere. § 3-7 trer i kraft med virkning for regnskapsår påbegynt 1. januar 2014 eller senere.

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

FINANSTILSYNET

Postboks 1' 87 Sentrum

0107 Oslo

POST@FINANSTILSYNET.NO

WWW.FINANSTILSYNET.NO